

Den 11. november 2014
Location: Naturinstituttet, Nuuk

Seminar med Grønlands Forskningsråd

Deltagelse fra Grønlands Forskningsråd:

Formand: Minik T Rosing

Næstformand: Gitte Trónheim

Medlem: Gert Muldvad

Medlem: Ole Geertz-Hansen

Medlem: Carl Egede Bøggild

Medlem: Dorthe Petersen

Medlem: Ellen Arnskjold

Gæster:

Forskningsrådsformand, Færøerne, Annika Sølvara

General Director, The Icelandic Center for Research, Hállgrímur Jónasson,

Seniorrådgiver, Sidsel Aarnæs Arbo, Norges forskningsråd

Socialrådgiver Bjørn Skavlan, Norges Forskningsråd

Deltagelse fra Departementet for Uddannelse:

Forskningskoordinator: Najaaraq Paniula

Forskningskoordinator: Steen Lund

Jurist: Lena Petersen

Åbent forum med gæster fra Norge, Færøerne og Island. Nedenstående er en oversigt og gennemgang af de emner, der blev berørt og diskuteret på mødet den 11. november.

1. Mission, vision og ambition.

Grønlands Forskningsråd (GF) har inviteret gæster fra Norge, Færøerne og Island med det formål at få gode råd og input til hvordan GF kan og bør administreres i fremtiden, og hvilken rolle GF skal have i samfundet – både for så vidt angår forskere, Ph.d. studerende og almene borgere med interesse for forskning.

Der er en generel enighed om, at der skal være åbenhed og gennemsigtighed, således at der skabes tillid til rådet, og ikke mindst den måde, der uddeles midler på. Det er vigtigt, at det kommer til at fremstå meget klart for dem, der søger om midler, at GF *ikke* uddeler penge til de personer, der har det bedste netværk, men til dem, der vurderes at have det bedste projekt.

Det blev fra GFs side forslået, at man nedsætter et lille udvalg (internt i GF), som sætter fokus på at GF bliver mere synligt, tilgængeligt og åbent.

Der er samtidig enighed om, at GF skal være synlig og tilgængelig for samtlige borgere i samfundet, og her fremhæves blandt andet en såkaldt "forskningsplatform", som man har oprettet i Svalbard, og som fungerer som en art forskningsforum, der administreres af Forskningsrådet.

Fra GF er der tilslutning til, at GF kan være ansvarlig for at organisere forskning i Grønland, således at f.eks. DTU er hovedansvarlig for udvalgte forskningsområder, og at GF organiserer på et mere overordnet plan. Hertil nævnes blandt andet, at der er mange udenlandske forskere, der ønsker at benytte sig af grønlandske studerende, hvorfor det formentlig kan være en fordel, at GF bliver det forum som formidler kontakten mellem forskere og studerende.

1. Afgrænsning af forskningsområderne i Grønland

For en optimal afgrænsning af hvad GFs rolle skal være, og hvilke forskningsområder GF skal fokusere på, har Departementet for Uddannelse, Kirke, Kultur og Ligestilling (IIKNN) og GF kontaktet de øvrige departementer med det formål at få skabt et større overblik over hvilke områder, der forskes i i Grønland.

I den forbindelse kan det være en fordel at oprette en database, hvori de aktuelle forskningsområder angives. Databasen kan i så fald administreres af GF.

2. Finansiering

I Island er der mange private virksomheder, der tildeler penge til forskning, og dermed bidrager til en effektiv og vigtig forskning. En sådan tendens kan man med fordel arbejde henimod i Grønland. Det vil imidlertid kræve en større andel af veluddannede kandidater, som efterfølgende ansættes i det private, og som derved sikre, at de private virksomheder får øjnene op for den form for arbejdskraft. Grundlæggende er der således enighed om, ikke mindst henset til de uddannelsesmæssige fremskridt der har været i blandt andet Island og Færøerne, at der skal fokuseres på veluddannet arbejdskraft.

Man skal dog være opmærksom på, at uddannelsesniveaet er en anelse lavere i Grønland, hvorfor det er ekstra vigtigt, at man fra politisk side gør det meget klart hvilke indsatsområder man vil fokusere på.

3. Udenlandske forskere - i Grønland

I forlængelse af ovenstående drøftelse, blev det konstateret, at Grønland i lige så høj grad bør fokusere på at tiltrække udenlandske forskere til landet. Dette ikke mindst henset til, at Grønland har en meget begrænset menneskelig ressource på forskningsområdet, og henset til at forskning i Grønland har behov for udenlandsk ekspertise, der kan være med til at højne niveauet på forskningsområdet.

For at tiltrække den ønskede udenlandske arbejdskraft må Grønland imidlertid sørge for at dette bliver kommunikeret ud til udenlandske forskere, så der skabes åbenhed om, at Grønland ønsker at indgå i "forskingsalliancer" med andre lande. Denne opgave kan med fordel blive en del af GFs virksomhed.

I den sammenhæng bør man dog først og fremmest redegøre for hvor mange penge, der er til rådighed til forskning i Grønland, og dernæst nå til enighed om hvad man ønsker at fokusere på, her forstås hvilke forskningsområder man vil tildele midler.

Det er samtidig vigtigt, at Grønland forholder sig til, at Grønland har færre midler og færre menneskelige ressourcer end de lande Grønland normalt sammenligner sig med, og derfor kan man med fordel overveje alternative løsninger, så som at tiltrække eksempelvis gymnasielærere, der kunne ansættes i deltidsstillinger og forske sideløbende.

I Norge forskes der i "samfundet" og på hvad der gavner samfundet (egne systemer). Det bør overvejes om noget tilsvarende kan gennemføres i Grønland, om end der er enighed om, at Grønland må afgrænse hvad det præcist er landet ønsker at fokusere på. I det omfang man definerer hvad forskning skal dække over, kan dette

også være medvirkende til at identificere Grønland som en nation, tilsvarende Norge, der f.eks. er kendt som en polarnation.

4. Bedre forhold for de studerende i Grønland

Det er et faktum, at halvdelen af de studerende, der rejser til Danmark for at studere, ikke vender tilbage til Grønland. Grønland mister derved veluddannet arbejdskraft, herunder personer, der kunne tænkes at gå forskervejen. Der er imidlertid enighed om, at bedre fysiske rammer vil kunne tiltrække flere studerende til Grønland. I den forbindelse kan man overveje at oprette et "samfund"/miljø på- og omkring Naturinstituttet og universitet, hvor der således gives bedre muligheder for at forske. Overordnet bør man stræbe efter at skabe attraktive arbejdspladser for studerende og forskere i Grønland. Dette er dog i vid udstrækning afhængig af de politiske prioriteringer, og GF bør have en strategi eller lignende, der kan sikre et vist politisk fokus. Man kan evt. fokusere på hvilke konkrete virkemidler, der skal til for at fremme forskning i Grønland.

5. Rådgivning

Som udgangspunkt skal GF også fungere som rådgiver for departementet, og dermed have mulighed for at foreslå hvad der er mest fordelagtigt – uagtet de politiske fokusområder.

I den forbindelse skal man være opmærksom på de politiske strategier, der er blevet udarbejdet, og som qua den rivende udvikling på forskningsområdet, bør opdateres løbende. Der er i den forbindelse enighed om, at de strategier, der bliver udarbejdet og vedtaget fra politisk side, skal være afstemt med GF således at der arbejdes for fælles mål.

Det blev fremhævet, at forskningsstrategien i Grønland *har* båret frugt, således er der kommet mere fokus på Ph.d. studier. Man bør dog i stigende grad have fokus på at de Ph.d. emner, der er i Grønland, bliver tilgodeset.

6. Evaluering

Af § 6, stk. 1, nr. 8 i loven og i bemærkningerne hertil fremgår det, at Rådet skal foranledige, at forskningsindsatsen, forskeruddannelserne og forskningsmiljøerne i Grønland følges og evalueres. Det er ikke hensigten, at GF selv skal udføre denne evaluering, idet dette vil bringe GF i en habilitetssituation, da GF selv er med til at opbygge forskningsindsatsen, forskeruddannelserne og forskningsmiljøerne i Grønland, men GF foranlediger, at evalueringen udføres af tredjepart.

7. Internationalt samarbejde

GF bør overveje om Grønland skal være medlem af det nordiske forskningssamarbejde, ikke mindst henset til den øgede globalisering og den hurtigt voksende udvikling og fokus, der er på forskning overalt i Norden og resten af verden.

I den forbindelse bør man først og fremmest skabe sig et overblik over hvad der på nuværende tidspunkt forskes i i Grønland, og dernæst bør GF definere sin rolle i forhold til igangværende- og fremtidige forskningsområder. Det kan med fordel overvejes, om det skal være det nyoprettede sekretariat, under GF, der skal varetage sådanne opgaver.

Afslutningsvis blev det oplyst, at Island har draget stor nytte af at indgå i et nordisk forum på forskningsområdet.

